

TOLSTOIN OPPI

Pekka Ervastian esitelmä 23.9.1928

Arvoisat ja rakkaat kuulijat.

Olemme taas kokoontuneet alkaaksemme tavallista luentotyötämme, ja monta kuukautta on kulunut siitä, kun viimeksi olemme kokoontuneet täällä, mutta aika on minusta rientänyt kuin siivillä, ehkä osaksi senkin takia, että meidän kesämme on tänä vuonna ollut vähän sateinen ja yksitoikkoinen. Suurella ilolla olen taas ajatellut tätä meidän alkavaa luentokauttamme, jolloin olemme tilaisuudessa näin sunnuntaisin kohdistamaan ajatuksemme puolueettomasti totuutta etsien korkeampiin elämänkysymyksiin.

Näin aloittaessamme on ensimmäinen esitelmä edessämme, niin minusta ei olisi löytynyt parempaa aihetta kuin tämä, sillä äskettäin vietettiin maassamme suuren venäläisen kirjailijan ja ajattelijan Leo Tolstoin satavuotissyntymämuistoa. Leo Tolstoi on ollut jo tuolla puolen hautaa useita vuosia, kohta 20 vuotta, ja sentähden ehkei aivan nykyinen sukupolvi tunne häntä niin paljon kun nuoruudessani häntä tunnettiin. Ehkä nykyään enemmän muistetaan, että hän oli suuri kaunokirjailija, jonka kaunokirjalliset teokset ovat mestariteoksia. Ehkä nykyiset nuoret lukevat ihastuksella hänen kertomuksiaan ja romaanejaan, mutta ehkei meidän aikanamme enää niin paljon muisteta sitä, että Tolstoi samalla myöskin oli suuri uskonpuhdistaja, reformaattori, että hän itse asiassa oli viime vuosisadan suurimpia profeettoja. Minä olen aina omasta puolestani asettanut hänet Madame Blavatskyn rinnalle viime vuosisadan profeettana, Madame Blavatskyn, joka pani alulle teosofisen liikkeen. Leo Tolstoi oli kyllä aivan erinomainen kaunokirjailija, mutta hän oli minusta vielä erinomaisempi ajattelijana, teräväpäisenä, loogillisena ja pelkäämättömänä ajattelijana, totuudenetsijänä, joka ei koskaan

väistynyt minkään valheen edestä, vaan joka tahtoi päästä tiedon, totuuden ytimeen. Jos häntä nykyään ei niin paljon nuorten kesken tunneta ja muistettaisi profeettana, niin asianlaita oli toinen, kuten mainitsin, viime vuosisadan loppupuolella, 90-luvun lopulla, jolloin minäkin aloin etsiä totuutta. Silloin Tolstoin nimi loisti suurena tähtenä totuudenetsijän taivaalla, ja silloin myös koko maailma tiesi, että hän oli merkillinen profeetta. Mutta enemmän tiedettiin, yleisemmin muistettiin silloin, että hän oli jonkunlainen kristinuskon vastustaja. Tietysti asiaan vähänkään perehtyneet tiesivät, että hän oli kristillisten kirkkojen vastustaja. Ja venäläiskatolilainen kirkko oli hänet hyvin ymmärtänyt ja oli julistanut hänet pannaan. Tolstoi oli kirkon ulkopuolella, ja se vaikutti, että ihmiset, jotka eivät lukeneet hänen filosofisia teoksiaan, tiesivät ja muistivat, että hän oli kristillisen kirkon ja kristinuskon, Jumalan, niinkuin he hengessään lisäsivät, vastustaja, antikristus, hän kielsi kristillisen Jumalan.

Sitten oli vielä toinen asia Tolstoista, joka oli yleisesti tiedossa ja joka aina tuotiin esille, jos milloin hänestä tuli keskustelua, ja se oli hänen oppinsa ruumiillisesta työstä. Tolstoi, sanoivat kaikki ihmiset, opettaa, että meidän yhteiskuntamme on kovin väärällä pohjalla. Koko meidän kulttuurielämämme on harhaan ja perikatoon viepä, niin että ihmisillä ei ole mitään muuta pelastusta, kuin luopua sitä, mikä meillä on yhteiskunnan puolesta, luopua omaisuudesta, kaikesta ulkonaisesta loistosta elämässä ja ruveta työmieheksi, työtätekeviksi miehiksi ja naisiksi. Muuta pelastusta ei ole ihmisillä näissä yhteiskunnissa. Tämä oli yleinen mielipide maailmassa, ja sentähden myös oli luonnollista, että maailma arvosteli Tolstoita sängen venäläiseksi, niinkuin he sanoivat: hän ei ymmärrä meidän kulttuuriamme, sivistynyttä yhteiskuntaamme. Hän tahtoi pois kaikki koulut, kirkot, yliopistot ja kaikki, mitään ei jäisi jällelle. Hän tuomitsee kaikki huonoksi. Mutta hän on Venäjällä nähnyt paljon huonoa elämää sivistyneitten kesken, suuria, sanomattomia kärsimyksiä

köyhän kansan kesken. Sentähden on luonnollista, että hän tahtoo kutsua ihmisiä takaisin luontoon, tekemään luonnollista työtä käsillään, joka on ensimmäinen välttämättömyys elämässä. Mutta tuohan on samaa kuin viedä ihmiskunta takaisin alkutilaan, jolloin on olemassa taistelu luonnonvoimia vastaan, ei mitään kulttuuria.

Tällä tavalla arvostelivat ihmiset Tolstoita, ja heidän mielestään hänen oppinsa ruumiillisesta työstä, kuten luin eräästä englantilaisesta aikakauskirjasta, ei ollut ainoastaan sivistymätön, vaan suorastaan raaka. Muistan selvästi, kuinka minä ja monet muut minun kanssani emme ollenkaan osanneet asettua tämmöiselle kannalle. Me emme ollenkaan voineet hyväksyä tätä maailman kritiikkiä, me olimme ymmärtäneet Tolstoita aivan toisella tavalla. Me olimme ymmärtäneet, ettei hän suinkaan tahtois, että hävitettäisiin koko yhteiskunta, pois kirkot ja kaikki, vaan että hän kääntyi yksilöiden puoleen. Hän ei puhunut ollenkaan yhteiskunnille, vaan yksilöille. Hänellä oli vakava pelastuksen sanoma ja hän uskoi siihen itse ja hän julisti sanomaa, ja sen tarkoitus oli herättää ihmisiä ja kutsua yksilöitä parannukseen.

Tämä tulee enemmän ja enemmän selviämään tämän ja seuraavien esitelmien aikana. Mutta tuo Tolstoin viittaus ruumiilliseen työhön, joka ei suinkaan ollut hänen ainoa mullistava oppinsa, vaan joka oli ainoastaan yksi tärkeä olennainen kohta koko hänen elämänkatsomuksestaan, opistaan, se herätti meissä muutamissa totuudenetsijöissä viime vuosisadan loppupuolella erinomaista kaihoa aivan toisesta syystä. Ei siitä syystä, että me olisimme erikoisesti inhonneet kulttuuria, tai erikoisesti ihailleet jotain ruumiillista työtä minään. Meidän totuuden etsimisemme ei ollut mitään aivovoimistelua, se ei ollut mitään älyllistä ponnistelua, vaan se oli sydämemme, henkemme ja omantuntomme kaipuuta. Me ikävöimme, niinkuin me itse sitä kutsuimme, Jumalaa, mutta me ikävöimme elävää Jumalaa, ei mitään oppeja. Ja sentähden meidän kysymyksemme oli: „Miten

sinä Jumala tahdot, että me eläisimme täällä maan päällä?” Ja se, mikä meitä ihmetytti, oli, ettemme saaneet mistään uskonnosta vastausta tähän kysymykseen, ei siitä kristinuskosta, johon meitä oli kasvatettu lapsesta lähtien, ei myöskään keltään ihmiseltä. Jos käännyimme todellisten kristittyjen puoleen, niin heillä oli aina tällainen huomautus meille valmiina: „Jos te olette todellisia totuuden etsijöitä, silloin te olette Jumalan etsijöitä ja silloin te etsitte pelastusta synnistä ja pahasta, sillä synti ja paha, sehän on inhimillisen elämän suuri vaikeus ja ristiriita. Siis pelastusta synnistä ja pahasta te etsitte.” Me silloin hieman hämmästyimme, me sanoimme: „Mitenkä synnistä ja pahasta? Silläkö tavalla, että me silloin tulemme synnittömiksi? Siksi me tietysti tahdoimme tulla, me emme tahdo tehdä mitään pahaa, ei mitään väärää, ei syntiä, siis synnittömiksi, sitäkö te tarkoittatte?” „Ei,” sanoivat uskovaiset, „ei kukaan ihminen voi tulla synnittömäksi, kuinka te nuoret ihmiset tuolla tavalla ajattelette? Mikä ylpeä ja perkeleellinen ajatus tuo on? Ei kukaan voi siksi tulla. Ristiriita ja vaikeus on synnissä ja pahassa, mutta se on siinä sisäisessä tiedossa, että me olemme auttamattomasti synnin orjia, auttamattomasti pahan pauloissa. Sentähden vapautus synnistä ja pahasta tarkoittaa, että me saisimme Jumalalta anteeksi, ettei hän olisi vihainen ja rankaisisi meitä, vaan ottaisi meidät armoihinsa. Siihen teidänkin pitää pyrkiä, jos olette totuuden etsijöitä. Kukaan ihminen ei voi tulla synnittömäksi, mutta hän voi saada syntisyytensä anteeksi jumalalta.” – Me olimme nuoria, meidän järkemme ei ollut sokaistunut erikoisella tavalla, me saatoimme objektiivisesti ja puolueettomasti ajatella ja me silloin heti kysyimme: „Kun te sanotte noin, että Jumalan pitäisi antaa anteeksi ja että meidän pitäisi saada anteeksi Jumalalta syntimme ja pahuutemme, niin silloin te edellytätte, että olisi Jumala, joka olisi kovasti vihainen, että olemme syntisiä ja pahoja. Mistä me silloin vapaudumme?” „Te vapaudutte iankaikkisesta kadotuksesta. Iankaikkinen kadotus odottaa teitä kuoleman jälkeen, jollei hän teitä armossaan pelasta.” „Niin me olemme

tuon opin kuulleet, mutta tuokin oppi edellyttää, että kadotus on olemassa, semmoinen mahdollisuus on olemassa, että ihminen voi joutua iankaikkiseen piinaan, kun hän ei sattumalta usko Jumalaan. Me emme ole tulleet omasta tahdostamme tänne maailmaan, emme ainakaan siitä tiedä, ja meidän edessämme on iankaikkinen piina. Meidän mielestämme on Jumala silloin hyvin kummallinen olento, erinomaisen julma ja käsittämätön tyranni.” Tämä oli meidän puoleltamme niin loukkaavaa ja liian kauaksi menevää puhetta, että uskovaiset loukkaantuivat. Kuinka voi noin vaarallisesti ja uhkarohkeasti ajatella, minkä kirouksen vedämme päällemme, kun niin uskallamme ajatella. Mutta me taas totuuden etsimisessä olimme aivan vilpittömät, rehellisiä, me emme osanneet askeltakaan väistyä, meidän täytyi sanoa: „Jos tässä ilmenneessä elämässä on olemassa jokin ikuinen helvetti tuskineen, silloin ei ole olemassa mitään hyvää, rakastavaa isää, vaan perkele, johtamassa. Sillä kuinka Jumala olisi kaiken luonut, jos hän saa riidellä perkeleen kanssa, eikä sittenkään pääse voitolle?”

Tämmöiset puheet olivat 90-luvun loppupuolella, kun puhuttiin uskovaisten kesken, hyvin kauheita puheita. Meidän aikamme on kai toisin. Nyt uskalletaan ajatella filosofisesti. Ei ole niin kamalaa, jos lausuu ajatuksiaan. Mutta silloin oli tämä arka asia ja meidän keskustelumme ei saattanut viedä muuhun, kuin negatiiviseen lopputulokseen. Ja kun me kysyimme uskovaisilta: „Mitä pitää tehdä tässä elämässä?” – niin he eivät osanneet sanoa kuin: „Täyttäkää velvollisuutenne hyvin ja olkaa paha tekemättä. Älkää langetko niihin synteihin, joista Mooseksen kymmenessä käskyssä kielletään. Eläkää kunnan ihmisinä, suorittakaa työnne ja kuolkaa autuaasti.”

Tämä tuntui meistä sentähden koko lailla ihmeelliseltä, että me, jotka olimme aivan nuoria ja turmeltumattomia ihmisiä, emme tunteneet pienintäkään halua mihinkään semmoiseen syntiin tai rikokseen, josta näissä käskyissä puhuttiin. Me emme halunneet murhata, emme varastaa, emme tehdä aviorikosta; me

emme olleet naimisissa, me emme ymmärtäneet, että ihminen saattaisi olla epäpuhdas ajatuksissaan. Meillä ei ollut minkäänlaisia himoja, emme polttaneet tupakkaa, emme juoneet alkoholia, meillä ei ollut minkäänlaista harrastusta kiellettyihin synteihin. Ja me kysyimme: „Mitä Jumala tahtoo meidän tekemän?” Ja meille sanottiin: „Uskokaa hänen poikansa armoon, että hän pelastaisi meidät pahasta.” Me emme tahtoneet tehdä pahaa, emme puhua valhetta, väärää, emme ajatella epäpuhtaasti, mutta meistä tuntui, että mitä varten on tämä elämä, mitä varten meidän pitää olla olemassa? Jos toiset ihmiset ovat semmoisia, että heille täytyy antaa kieltoja: „Sinä et saa murhata varastaa, j.n.e.” Niin me olemme hirmuisia olentoja täällä maanpäällä, poikkeuksia, kun emme tahdo tehdä mitään pahaa. Mitä meidän siis pitää tehdä? Eikö Jumala sano, mitä ihmisen pitää tehdä. Sanooko hän ainoastaan, mitä ei pidä tehdä? Me emme tienneet mitään kuoleman jälkeisestä elämästä, meistä oli yhdentekevää, oliko sitä ollenkaan, me emme osanneet ajatella näitä asioita. Kun me oikein ahdistimme uskovaisia näissä asioissa, niin heidän täytyi sanoa, etteivät he tiedä, onko kadotusta olemassa, olemmeko me olemassa kuoleman jälkeen. Eivät he oikeastaan mitään tienneet. Silloin meissä nousi ankara vastalause: „Kuinka te uskallatte opettaa, kun ette tiedä, onko kadotusta olemassa, onko ihminen olemassa kuoleman jälkeen? Kuinka uskallatte rakentaa oman maailmankatsomuksenne ja lastenne kasvatuksen tuommoiselle pohjalle? Sehän on aivan sannalle rakennettu.” Silloin eivät ihmiset voineet muuta, kuin sanoa: „Emme uskalla ajatella niin pitkälle. Meidän täytyy uskoa, mitä kirkko opettaa, sillä muuten elämä olisi aivan toivoton.” „Miksi toivoton?” Ja vanhemmat ihmiset eivät ensin tahtoneet tunnustaa, miksi elämä oli niin toivoton, mutta erikoisia havaintoja tekemällä, erikoisesti heitä rakastamalla ja hellyttämällä saimme tietää, että tämä elämä on niin surkea, toivoton sentähden, että me kaikki kyllä olisimme tahtoneet jotain hyvää, jotain kaunista, mutta me emme ole sitä saaneet, emme ole sitä itse osanneet. Elämä on hirvuihin

ristiriita, sentähden että vanhempana meissä on herännyt kaikenlaisia intohimoja, vaikeita ominaisuuksia ja puolia itsessämme, jotka ovat heränneet olojen takia. Hirmuisen väärinkäsityksen, sorron, valheen kautta on herännyt paha meidän sisässämme. Ja sentähden olemme tämmöisessä äärettömässä ristiriidassa, kun näemme, että elämä on paljasta tuskaa ja kumminkin samalla sisässämme tahtoisimme onnea ja sopusointua, rauhaa ja hyvää. Sentähden elämä on niin toivotonta. Ah, kuinka meistä tuntui hyvältä, kun saimme kuulla vanhemmilta ihmisiltä, että elämä oli kurjaa. Hehän eivät sitä joka hetki ajatelleet päinvastoin he myönsivät itse, että elämä oli erittäin siedettävä, että se oli useimpina hetkinä koko lailla onnellinen sentähden, että tuo sisäinen ristiriita unohtui elämän puuhissa, sen touhuissa ja kaikenlaisissa hommissa. Mutta me silloin ymmärsimme Tolstoita. Tolstoi toi vastauksen, positiivisen, selvän vastauksen. Hän sanoi juuri niinkuin nuo vanhemmat ihmiset olivat tunnustaneet ja niinkuin me saatoimme hyvin ymmärtää: „Elämä on ainoa suuri ristiriita, sentähden luopukaamme siitä. Positiivisesti luopukaa tästä elämästä, joka on ristiriita. Heittäkää omaisuudet, asemat, ulkonaiset loistot, tulkaa kaikki veljiksi, yksinkertaisiksi ihmisiksi ja tehkää työtä.” Ja silloin me myöskin ymmärrämme, mitä hän tarkoittaa tuolla ruumiillisella työllä. Eihän tarkoita sillä mitä ruumiillista työtä tahansa, vaan ennen kaikkea maanviljelystyötä, niitä ruumiillisen työn lajeja, jotka olivat aivan välttämättömiä ihmiskunnan hyvälle elämälle maan päällä. Hän nimenomaan saattoi sanoa: „Jos sinä esim. olet jossakin viinapanimossa, valmistat alkoholia, silloin olet kyllä työmiehen kirjoissa, mutta se ei ole sielullista työtä. Luovu siitä ja rupea siihen työhön, jossa on itsessään hyvää ja puhdasta.” Ihminen on liian ylpeä, jos hän ajattelee, että hän voi tehdä niin tärkeää työtä, että hän nouse toisten yläpuolelle. Ihmisen täytyy olla nöyrä hengessään, hänen pitää ajatella: „Miten voin elää niin, että olen hyödyksi ihmisille, iloksi ja lohdutukseksi, enkä rasiukseksi?” Niin minun pitää elää

maailmassa, että en heti ensikädessä ajattele, että minulla olisi jokin erikoinen työ. Minun täytyy ajatella, että minun työni on niin nöyrää ja pientä, kuin työ maan päällä voi olla. Ehkä se on kuokkia peltoa, tai veistää puuseppänä, tai takoa seppänä. Minun työni on oleva niin nöyrää ja pientä, ettei kukaan minun persoonaani huomaa, vaan että saan olla välittömäksi hyödyksi maailmassa. Nöyrästä, veljellisestä mielestä lähtee tuo Tolstoin kehoitus: „Luovu kaikesta ja tule yksinkertaiseksi työmieheksi.”

Tämä oli positiivinen vastaus, joka iski suoraan meidän sydämeemme, omaantuntoomme ja järkeemme. Se antoi elämälle sisältöä, se sanoi meille selvästi, mitä meidän pitää tehdä elämässä. Ja sentähden me ymmärsimme Tolstoita niin hyvin, meidän sydämemme hyväksyi hänet. Ja me tietysti yritimme. Me aloitimme juuri siitä kohdasta, josta Tolstoikin sanoo: „Jos teillä on joitakin semmoisia tapoja, kuin juoppous, niin silloin se on ensimmäinen, josta luovutte.” Ja koska taas on paljon ihmisiä jotka eivät juopottele, mutta jotka eivät kuitenkaan elä täysin puhtaasti ruumiillisesti, nim. ravintonsa puolesta, niin ensimmäinen askel, sanoo Tolstoi, on myöskin se, että luovutte, paitsi alkoholista ja tupakasta, myös lihan ja kalan syönnistä, kaikkien elävien olentojen tappamisesta. Meillä ei ollut niitä tapoja, emme tupakoineet, emmekä tehneet muuta, mutta olimme lihansyöjiä, kuten ihmiset yleensä: me luovuimme siitä ja tulimme ankariksi kasvissyöjiksi ja ajattelimme, että koska ihmiset ennen vankilassa elivät vedellä ja leivällä, miksi emme me voisi sitä tehdä, miksi me olisimme parempia kuin he, jotka toisten pakoituksesta sen tekivät. Niin että käytännössä meidän ravintomme rajoittui veteen ja leipään. Mutta omasta puolestani teen ruumiillisen työn suhteen koko lailla erikoisen havainnon. Havaitsin, että samalla, kun koetin tehdä ruumiillista työtä, samalla alkoi elämä minun ympärilläni, omassa tajunnassani, minun aurassani tulla erittäin vilkkaaksi. Minä jouduin koko ajan keskusteluun hankimaailman kanssa, keskusteluun mitä ihanampien henkiolentojen kanssa, jotka sanoivat minulle: „Sitä

ja sitä sinun nyt pitää kirjoittaa.” Ja minulle näytettiin näkyjä, kuvia maailmasta, maailman rakenteesta, maailman luomisesta ja kehityksestä, ihmisen suhteesta kosmokseen, jumalista, enkeleistä ja kaikkien elävien olentojen kunkin omasta paikasta tässä suuressa draamassa, jota me nimitämme olemiseksi, suuressa komediassa, niinkuin Dante sanoo. Ja samalla minulle laulettiin ja soitettiin ja samalla inspiroitiin ja sanottiin: minun pitää kirjoittaa. Ensin minä vain ihmettelin ja epäilin, mutta sitten aloin ajatella itsenäisesti ja vapaasti ja huomasin, minkä tietysti kaikki ihmiset hyväksyivät ja olivat ajatuksissaan aikoja sitten huomanneet, että kulttuuri on olemassa. Että ihmiset ovat täällä maan päällä kehittyäkseen, sivistyäkseen, ei ainoastaan ruumiillisesti ja ruumiillisessa olosuhteissa, ei ainoastaan tässä näkyväisessä maailmassa, mutta myöskin henkiolentoina. Sillä minulle selveni päivä päivältä yhä selvemmäksi tuo elämän suuri draama, että me ihmiset henkiolentoina synnymme tänne uudestaan ja että meidän tehtävämme on kasvaa ja kehittyä. Me käymme täällä kuin koulua. Ja tämä koulu on samalla siinä suhteessa hyvin merkillinen, että se on kuin elämän puutarha ja että meidän täytyy siitä tehdä todellinen paratiisi, mutta kuitenkin se on koulu, ja me emme voi tehdä siitä paratiisia, ennenkuin me tulemme hyviksi, täydellisiksi olennoiksi. Meidän täytyy kasvaa tässä täydellisyyttä kohti. Ja silloin myöskin itse työn salaisuus selvisi minulle, että se on meidän oman tahtomme ja henkivoimamme käyttämistä. Se on meidän oman elämänvoimamme käyttämistä hyvään, tai pahaan suuntaan. Ja meille ihmisille on annettu yksilöinä tuo käsky valitkaa oma työnsä. Tehkää semmoista työtä, josta on hyötyä, iloa ja onnea ja jonka avulla te voitte auttaa ihmisveljiä. Ja minulle aivan selveni, kuinka tärkeä oli taiteellinen työ, kauneuden luominen tähän maailmaan, runoilu ja kirjoittaminen, sävellystyö. Se selvisi minulle niin selvästi. Se on ruumiillisen työn jatkamista. Samalla kun se on käsityötä, se on henkevämpää ja itsetietoisempää ja se nostaa ihmiskuntaa ylöspäin. Todellinen taiteellinen ja tieteellinen, todellinen kulttuurityö on arvokasta. Ja

tämä oli aksiomi kaikilla ihmisillä, kaikki tiesivät tämän selviöinä. He eivät jumaloineet ainoastaan ruumiillista työtä, heistä kaikki oli luonnollista. Tämän minä havaitsin, mutta siihen oli tullut ainoastaan yksi momentti lisää, joka oli henkiolennolle välttämätön: „Valitse itse työsi, silloin sinä olet itsenäinen olento, silloin saat vastata kaikista itse.” Ja tämä probleemi kävi minulle vielä selvemmäksi, kun eräs tuttava – ystävä – kerran sanoi minulle: „Minä olen aivan toivottomasti ja loppen väsynyt tuohon kehoitukseen: luovu kaikesta ja tee vaan ruumiillista työtä. Minun kohtaloni on pienestä pitäen ollut ilman kaikkea, minulla ei koskaan ole ollut mitään omaisuutta. 12-vuotiaasta saakka olen saanut itse huolehtia omasta toimeentulostani, minulle ei ole annettu sivistystä. Yöllä olen saanut lukea, että minulla on niin paljon oppia kuin minulla sattuu olemaan, mistä minä luovun? Sydämeni on katkeroitunut siitä, että toisilla on ja minulla ei mitään. Mieluummin panisin suuria räjähdyspommeja talojen alle, että kaikki rikkaat lentäisivät ilmaan, olen aina kärsinyt nälkää.” Minä kauhistuin hengessäni, sillä tiesin, että kaikki tuo oli totta. Mikä oli hänen elämänprobleeminsa? Sanoin hänelle: „Jos mahdollisesti sinun pitäisi alkaa toisesta asiasta. Sinulla on nuo ensimmäiset edellytykset, mutta kuinka on toisen askeleen kanssa? Oletko sinä täysin puhdas, tunnetko itsesi aivan puhtaaksi, tarkoitan sukupuolisesti. Oletko siitä aivan vapaa?” Hän sanomattomasti hämmästytti ja sanoi: „Sehän on minun ristiriitani, sehän on katkeroittanut elämäni, etten tahdo mitään sietää ja kärsiä. Sukupuolipulma on liian lähellä minua, en osaa ratkaista sitä käytännössä, olen kaikkea muuta kuin puhdas.” Olin äärettömästi hämmästynyt, enkä osannut silloin mitään puhua. Mutta myöhemmin hän sanoi: „Olen ottanut sen asian jälleen uudella tavalla, omantuntoni eteen. Kenties on joku onnellinen ratkaisu minullakin.” Hän unohti tuon ensimmäisen vaikean ristiriidan ja alkoi ottelun toisen ristiriidan kanssa. Sen koommin en häntä tavannut.

Mutta sitten tapahtui vielä, että kerran oli eräs, joka sanoi minulle: „Minä olen aivan väsynyt koko elämään, minä en oikeastaan jaksakaan olla olemassa. Minulla on sanomattoman suuri houkutus tappaa itseni.” No, me rupesimme keskustelemaan. Hänkin oli köyhä, työmies, joka ei koskaan ollut saanut kulkea elämässä ruusuilla, vaan jonka aina oli pitänyt ponnistaa. Ei hänellä ollut, mistä luopua, vaan tuli itse toimeen ja auttoi niitä, jotka olivat häntä lähellä, ja kun menimme toiseen pulmaan ja ristiriitaan, niin selvisi, ettei hänellä ollut mitään ristiriitoja, hän oli puhdas, kuin äsken syntynyt lapsi. Hänellä ei ollut koskaan ollut mitään sukupuolista pulmaa, vaikeutta. Hän oli aina elänyt hyvänä, auttavana, lempeänä olentona. Ei hän kaivannut mitään, ei hänellä ollut mitään intohimoja. „Etkö koskaan ole kaivannut mitään rakkautta?” kysyin. „En, mitä minä sillä.” „No, sitten meidän täytyy kai mennä kolmanteen ristiriitaan, jos nämä kaksi ovat aivan selviä. Kolmas askel on: kärsivällisyys. Osaatko kärsiä ja odottaa, kunnes Jumala näyttää itsensä sinulle? Sinun pitää jatkaa yhtä nöyränä, puhtaana, kauniina ja hyvänä, kuin tähän saakka, mutta kestää, kärsiä ja odottaa, sillä mehän emme voi sanoa Jumalalle: nyt Sinun täytyy näyttää itsesi minulle – tai miksi emme voisi sanoa, mutta emme ole varmat, näyttääkö hän itsensä meille, sillä Jumala paraiten tietää, koska Hänen totuutensa meille selviää.”

* * *